

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยการใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

3. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4. การอ่านจับใจความ

5. แบบฝึก

6. ความพึงพอใจ

7. บริบทของโรงเรียน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และมีสาระการเรียนรู้เป็นองค์ความรู้ ที่เป็นเนื้อหาสาระครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ปี และเพื่อให้สถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง สามารถจัดทำหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำสาระการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น พร้อมทั้งได้กำหนด

รายละเอียดที่จำเป็นเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการจัดทำหลักสูตร ของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน (กรมวิชาการ. 2545 : 3 – 29)

1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษา การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาของภาษา และรักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	<p>การอ่านออกเสียงประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย - บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสี่กวาง ภาพย่น 11 ภาพย่นบัง 16 ภาพย่น <p>สุรางคนางค์และโคลงสี่สุภาพ</p>

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น
3. ระบุเหตุและผลและข้อเท็จจริงกับ	เรื่องเล่าจากประสบการณ์
ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	- เรื่องสั้น
4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบกับ และคำที่มี	- บทสนทนา
หลายความหมายในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน	- นิทานชาดก
5. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดย	- วรรณคดีในบทเรียน
พิจารณาจากบริบท	- งานเขียนเชิงสร้างสรรค์
6. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของ	- บทความ
งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ	- สารคดี
	- บันเทิงคดี
	- เอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และ
	ข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณา
	ความหมาย
	- งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจเชิง
	สร้างสรรค์
7. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของ	การอ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือ
เครื่องมือหรือเครื่องใช้ในระดับที่ยากขึ้น	
8. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงาน	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น
เขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา	- หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสม
ในชีวิต	กับวัย
	- หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนด
	ร่วมกัน
9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีตัวชี้วัด คือจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ระบุเหตุและผลและข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบกับ และคำที่มีหลายความหมายไปบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน ตีความ

ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตด้วย

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative or Collaborative Learning) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นการให้ผู้เรียนช่วยกันในการเรียนรู้ โดยมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือมีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และความต้องการของตนได้

2.3 รูปแบบของกระบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือ

สมทรง สุวพานิช (2549 : 368 - 373) ได้กล่าวถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริม การเรียนรู้แบบร่วมมือว่ามีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลัก ๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่มการเรียนรู้ การทดสอบ การคิดคะแนน และระบบการให้รางวัล แตกต่างกันไป เพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดต่างก็ใช้หลักการเดียวกัน คือ หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ และมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษามากที่สุด โดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระ วิธีการเสริมแรงและการให้รางวัลเป็นประการสำคัญ

รูปแบบการเรียนการสอนทางการเรียนรู้ แบบร่วมมือ มี 8 รูปแบบ คือ

- รูปแบบจิกซอร์ (JIGSAW)
- รูปแบบ เอส.ที.เอ.ดี (STAD)
- รูปแบบ ที.เอ.ไอ (TAI)
- รูปแบบ ที.จี.ที (T.G.T.)
- รูปแบบ แอล.ที (L.T.)
- รูปแบบ จี.ไอ (G.I.)
- รูปแบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี (CIRC)
- รูปแบบคอมเพล็กซ์ (Complex Instruction)

ซึ่งแต่ละรูปแบบมีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบจิกซอร์ (JIGSAW)

1.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

1.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน (เปรียบเทียบได้ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น) และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

1.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายไปพร้อมกับสมาชิกกลุ่มอื่นซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ขึ้นมา และร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

1.4 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลับไปสู่กลุ่มบ้านของเรา แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เช่นนี้ สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด

1.5 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบ แต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านของเรามารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดได้รับรางวัล

2. รูปแบบ เอส.ที.เอ.ดี (STAD)

คำว่า “STAD” เป็นตัวย่อของ “Student Teams – Achievement Division” กระบวนการดำเนินการมี ดังนี้

2.1 ผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

2.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนั้นอาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอน และเก็บคะแนนของตนไว้

2.3 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอด และนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ (Improvement Score) ซึ่งหาค่าได้ ดังนี้

คะแนนพื้นฐาน : ได้จากค่าคะแนนทดสอบย่อยหลาย ๆ ครั้งที่ผู้เรียนแต่ละคนทำได้

คะแนนที่ได้ : ได้จากการนำคะแนนทดสอบครั้งสุดท้ายลบคะแนนพื้นฐาน

คะแนนพัฒนาการ : ถ้าคะแนนที่ได้ ดังนี้

-11 ขึ้นไป

คะแนนพัฒนาการ = 0

-1 ถึง -10	คะแนนพัฒนาการ = 10
+1 ถึง 10	คะแนนพัฒนาการ = 20
+11 ขึ้นไป	คะแนนพัฒนาการ = 30

2.4 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา นำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้น ได้รับรางวัล

3. รูปแบบ ที.เอ.ไอ (TAI)

คำว่า “TAI” มาจาก “Team – Assisted Individualization” ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

3.1 ผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

3.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน

3.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา จับคู่กันทำแบบฝึกหัด

ก. ถ้าใครทำแบบฝึกหัดได้ 75 % ขึ้น ไปให้ได้รับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้ายได้

ข. ถ้ายังทำแบบฝึกหัดได้ไม่ถึง 75% ให้ทำแบบฝึกหัดซ่อมจนกระทั่งทำได้แล้วจึงไปรับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้าย

3.4 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราแต่ละคน นำคะแนนทดสอบรวบยอดมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้น ได้รับรางวัล

4. รูปแบบ ที.จี.ที (T.G.T.)

ตัวย่อ “TGT” มาจาก “Team Games Tournament” ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

4.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน

4.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายกันเป็นตัวแทนกลุ่มไปแข่งขันกับกลุ่มอื่น โดยจัดกลุ่มแข่งขันตามความสามารถ คือ คนเก่งในกลุ่มบ้านของเราแต่ละกลุ่มไปรวมกันคนอ่อนก็ไปรวมกับคนอ่อนของกลุ่มอื่น กลุ่มใหม่ที่เราเรียกกันว่า กลุ่มแข่งขัน กำหนดให้มีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน

4.4 สมาชิกในกลุ่มแข่งขัน เริ่มแข่งขันกันดังนี้

4.4.1 แข่งขันกันตอบคำถาม 10 คำถาม

4.4.2 สมาชิกคนแรกจับคำถามขึ้นมา 1 คำถาม และอ่านคำถามให้กลุ่มฟัง

4.4.3 ให้สมาชิกที่อยู่ซ้ายมือของผู้อื่นตอบคำถามเป็นคนแรกก่อน

ต่อไปจึงให้คนถัดไปตอบจนครบ

4.4.4 ผู้อ่านคำถาม เปิดคำตอบ แล้วอ่านเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้กลุ่มฟัง

4.4.5 ให้คะแนนคำตอบดังนี้

ผู้ตอบถูกเป็นคนแรก ได้ 2 คะแนน

ผู้ตอบถูกคนต่อไป ได้ 1 คะแนน

ผู้ตอบผิด ได้ 0 คะแนน

4.4.6 ต่อไปสมาชิกกลุ่มที่สองจับคำถามที่ 2 และเริ่มเล่นตามขั้นตอน

ข - ค ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งคำถามหมด

4.4.7 ทุกคนรวมคะแนนของตนเอง

1) ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 1 ได้โบนัส 10 คะแนน

2) ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 2 ได้โบนัส 8 คะแนน

3) ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 3 ได้โบนัส 5 คะแนน

4) ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 4 ได้โบนัส 4 คะแนน

4.5 เมื่อแข่งขันเสร็จแล้ว สมาชิกกลุ่มกลับไปกลุ่มบ้านของเรา แล้วนำคะแนนที่แต่ละคนได้รวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

5. รูปแบบ แอล.ที (L.T.)

“L.T.” มาจากคำว่า “Learning Together” ซึ่งมีกระบวนการที่ง่ายไม่ซับซ้อน ดังนี้

5.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามาร (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

5.2 กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ศึกษาเนื้อหาร่วมกัน โดยกำหนดให้แต่ละคนมี

บทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ ตัวอย่าง เช่น

สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง

สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ

5.3 กลุ่มสรุปคำตอบด้วยกัน และส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานกลุ่ม

5.4 ผลงานกลุ่มได้คะแนนเท่าไร สมาชิกในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนนั้นเท่ากัน

ทุกคน

6. รูปแบบ (G.I)

“G.I” คือ “Group Investigation” รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยกันไปสืบค้นข้อมูลมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

6.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง – กลาง – อ่อน) กลุ่มละ 4 คน

6.2 กลุ่มย่อยศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน โดย

ก. แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ แล้วแบ่งกันไปศึกษาหาข้อมูลหรือคำตอบ

ข. ในการเลือกเนื้อหา ควรให้ผู้เรียนอ่อนเป็นผู้เลือกก่อน

6.3 สมาชิกแต่ละคน ไปศึกษาหาข้อมูล/คำตอบมาให้กลุ่ม กลุ่มอภิปรายร่วมกันและสรุปผลการศึกษา

6.4 กลุ่มเสนอผลงานของกลุ่มต่อชั้นเรียน

7. รูปแบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี (CIRC)

รูปแบบ CIRC หรือ “Cooperative Integrated Reading And Composition” เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียน โดยเฉพาะรูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมอ่านแบบเรียน การสอน การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

7.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถในการอ่าน

7.2 ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับ ทีมทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน แต่งความ ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่าง ๆ และมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับประกาศนียบัตรเป็น “ซูเปอร์ทีม” หากได้รับคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 – 89 ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา

7.3 ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจงวัตถุประสงค์ในการอ่าน และนำคำศัพท์ใหม่ ๆ ทบทวนศัพท์เก่าต่อ จากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องให้อ่านให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูจัดไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่ อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟัง และช่วยกันแก้จุดบกพร่อง หรือครูอาจจะให้ผู้เรียนช่วยกันตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์ปัญหา หรือทำนายว่าเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไป เป็นต้น

7.4 หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูนำการอภิปรายเรื่องที่ทำ อ่าน โดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่าง ๆ ในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหา การทำนาย เป็นต้น

7.5 นักเรียนทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนจะได้รับคะแนนทั้งรายบุคคลและทีม

7.6 นักเรียนได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล เป็นต้น

7.7 นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนรู้การสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อของการเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนเขียนเรื่อง และช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง และในที่สุดตีพิมพ์ผลงานออกมา

7.8 นักเรียนจะได้รับการบ้านให้เลือกอ่านและหนังสือที่สนใจ และเขียนรายงานเรื่องที่ทำเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้าน โดยมีแบบฟอร์มให้

8. รูปแบบคอมเพล็กซ์ (Complex Instruction)

รูปแบบนี้พัฒนาขึ้น โดยเอลิซาเบธ โคเฮน และคณะ (Elizabeth Cohen) เป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับรูปแบบ จี.ไอ เพียงแต่จะเน้นการสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มมากกว่าการทำเป็นรายบุคคล นอกจากนี้งานที่ให้อย่างมีลักษณะของการประสานสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และทักษะหลายประเภท และเน้นการให้ความสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยการจัดงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องค้นหาความสามารถเฉพาะทางผู้เรียนที่อ่อน โคเฮนเชื่อว่า หากผู้เรียน ได้รู้ว่าจะตนมีความถนัดในด้านใด จะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ ด้วย รูปแบบนี้จะไม่มีการให้การให้รางวัล เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ออกแบบให้งานที่แต่ละบุคคลสามารถสนองตอบความสนใจของผู้เรียน และสามารถจูงใจผู้เรียนแต่ละคนอยู่แล้ว

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีรูปแบบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยตนเองและความร่วมมือช่วยเหลือจากเพื่อน โดยมีการแบ่งกลุ่ม รวมทั้งมีการพัฒนาทักษะกระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการประสานสัมพันธ์ ทักษะการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา สามารถช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน มีโอกาสพัฒนาความสามารถในการคิด และเกิดการพัฒนารอบด้าน

2.4 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทิสนา แคมมณี (2547 : 99 - 101) ได้สรุปการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการ ดังนี้

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องมีความตระหนักว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จ ได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและของกลุ่มขึ้นอยู่กับทุกคน ดังนั้นแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน และในขณะที่เดียวกัน ก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วยเพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่มเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำได้หลายทาง เช่น ให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการทำงาน หรือการเรียนรู้ร่วมกัน การให้รางวัลตามผลงานของกลุ่ม การให้งานหรือวัสดุ อุปกรณ์ที่ทุกคนต้องทำหรือใช้ร่วมกัน การมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกันให้แก่แต่ละคน
2. การปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิด การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน ในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ไว้วางใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครจะได้ประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตน ดังกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและกลุ่ม วิธีการที่สามารถส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ที่มีหลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อที่จะได้มีการเอาใจใส่กันและกันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบเป็นรายบุคคล การสุ่มเรียกชื่อให้รายงาน ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่ม การจัดให้กลุ่มมีผู้สังเกตการณ์ การให้ผู้เรียนสอนกันและกัน เป็นต้น
4. การใช้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการทำงานกลุ่มย่อยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือจะประสบผลสำเร็จ ได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญๆ หลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสารและทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับ และไว้วางใจกันและกัน ซึ่งครูควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม กลุ่มการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ จะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้ และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำได้โดยครูหรือผู้เรียน หรือทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มนี้เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลย้อนกลับ และช่วยฝึกการรู้คิด คือ สามารถที่จะประเมินการคิด และพฤติกรรมของตนที่ได้ทำไป

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การพึ่งพาและการเกื้อกูล มีการปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิด สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบมีการใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม

2.5 ผลดีของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

ทิตานา แคมมณี (2551 : 101 - 102) กล่าวถึง ผลดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมาก นับตั้งแต่รายงานวิจัยเรื่องแรกได้รับการตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1898 ปัจจุบัน มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเป็นงานวิจัยเชิงทดลองประมาณ 600 เรื่อง และงานวิจัยเชิงหาคความสัมพันธ์ประมาณ 100 เรื่อง ผลจากการวิจัยทั้งหลายดังกล่าวพบว่า การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียนตรงกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายใน มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น
  2. มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม
  3. มีสุขภาพจิตดีขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่าง ๆ
- สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดี มีน้ำใจ เห็นคุณค่าของความแตกต่าง ช่วยให้มีความสุขจิตที่ดี บรรลุ

เป้าหมายในการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.6 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอน

ทิสนา เขมมณี (2551 : 103 - 106) กล่าวถึง การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการจัดการ

เรียนการสอน ว่าครูสามารถนำหลักการของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือไปจัดการเรียนการสอนของคนที่ได้ โดยการพยายามจัดกลุ่มการเรียนรู้ให้มีองค์ประกอบครบ 5 ประการ และใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ในการช่วยให้องค์ประกอบทั้ง 5 สัมฤทธิ์ผล โดยทั่วไปการวางแผนบทเรียนและจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน ทั้งทางด้านความรู้ และกระบวนการต่าง ๆ

1.2 กำหนดขนาดของกลุ่ม กลุ่มควรมีขนาดเล็ก ประมาณ 3 – 6 คน กลุ่มขนาด 4 คนจะเป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุด

1.3 กำหนดองค์ประกอบของกลุ่ม หมายถึง การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม ซึ่งอาจทำโดยการสุ่ม หรือการเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปกลุ่มจะต้องประกอบไปด้วยสมาชิกที่คละกันในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างทั่วถึง ครูควรมอบหมายหน้าที่ในการทำงานให้ทุกคน และบทบาทหน้าที่นั้น ๆ จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของงาน อันเป็นจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ครูควรจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกให้อยู่ในลักษณะที่จะต้องพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลกัน บทบาทหน้าที่ในการทำงานเพื่อการเรียนรู้มีจำนวนมาก เช่น บทบาทผู้นำกลุ่ม ผู้สังเกตการณ์ เลขานุการ ผู้เสนอผลงาน ผู้ตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

1.5 จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการทำงาน และปฏิสัมพันธ์กัน ครูจำเป็นต้องคิดออกแบบการจัดห้องเรียนหรือสถานที่ที่ใช้ในการเรียนรู้ให้เอื้อและสะดวกต่อการทำงานกลุ่ม

1.6 จัดสาระ วัสดุ หรืองานที่จะให้ผู้เรียนทำ วิเคราะห์สาระ/งาน/หรือวัสดุที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และจัดแบ่งสาระหรืองานนั้น ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการช่วยกลุ่ม และพึ่งพากันในการเรียนรู้

2. ด้านการสอน

ครูควรมีการเตรียมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้

2.1 อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับงานของกลุ่ม ครูควรอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน เหตุผลในการดำเนินการต่าง ๆ รายละเอียดของงานและขั้นตอนในการทำงาน

2.2 อธิบายเกณฑ์การประเมินผลงาน ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจตรงกันว่าความสำเร็จของงานอยู่ตรงไหน งานที่คาดหวังมีลักษณะอย่างไร เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดความสำเร็จของงานคืออะไร

2.3 อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการของการฟังและเกื้อกูลกัน ครูควรอธิบายกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกา บทบาทหน้าที่ และระบบการให้รางวัลหรือประโยชน์ที่กลุ่มจะได้รับในการร่วมมือกันเรียนรู้

2.4 อธิบายการช่วยเหลือระหว่างกลุ่ม

2.5 อธิบายถึงความสำคัญ และวิธีการในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อหน้าที่ แต่ละคนได้รับมอบหมาย เช่น การสุ่มเลือกชื่อผู้เสนอผลงาน การทดสอบการตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

2.6 ชี้แจงพฤติกรรมที่คาดหวัง หากครูชี้แจงให้ผู้เรียนได้รู้อย่างชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง จะช่วยให้ผู้เรียนรู้ความคาดหวังที่มีต่อตนและพยายามจะแสดงพฤติกรรมนั้น

3. ด้านการควบคุมกำกับและช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิด

3.2 สังเกตการณ์การทำงานร่วมกันของกลุ่ม ตรวจสอบว่า สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการทำงาน หรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ สังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของสมาชิก ให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้แรงเสริม

3.3 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการทำงาน เมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ ครูสามารถเข้าไปชี้แจง สอนซ้ำ หรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

3.4 สรุปการเรียนรู้ ครูควรให้กลุ่มสรุปประเด็นการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีความชัดเจนขึ้น

4. ด้านประเมินผลและวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ครูประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมดทางด้านปริมาณ และคุณภาพ โดยใช้วิธีที่หลากหลาย และควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

4.2 วิเคราะห์กระบวนการทำงาน และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ครูควรจัดให้ผู้เรียนมีเวลาวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีโอกาสเรียนรู้ที่จะปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่ม

สรุปได้ว่า การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ครูจำเป็นต้องทำในการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งครูแต่ละคนสามารถคิดวางแผนออกแบบการเรียนการสอนของตน โดยอาศัยวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ เข้ามาช่วยอย่างหลากหลายแตกต่างกันไป เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ

2.7 การสอนแบบร่วมมือผลสัมฤทธิ์ (STAD)

1. ความหมายการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง วิธีการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ คือ จะต้องมียุติหมายของกลุ่มและช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม ส่วนหลักของการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือนั้นกำหนดให้ใช้เวลาในชั้นเรียน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มประมาณ 4 - 5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความสามารถแตกต่างกัน และเทคนิคนี้ต้องใช้การเสริมแรง เช่น รางวัล คำชมเชย เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันทำงาน .

สลาวิน (Slavin. 1995 : 4) กล่าวว่า วิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD นี้สามารถใช้ได้กับทุกวิชาตั้งแต่ คณิตศาสตร์จนถึงศิลป์ภาษา หรือสังคมศาสตร์และใช้ได้กับระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมหาวิทยาลัย และเหมาะสมอย่างยิ่งกับรายวิชาที่มีการกำหนดจุดประสงค์ไว้อย่างชัดเจน โดยมีคำตอบตายตัว เช่น คณิตศาสตร์ วิชาคำนวณต่าง ๆ การใช้ภาษา และภูมิศาสตร์ เป็นต้น

การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่ให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วย เด็กเก่ง 1 คน เด็กปานกลาง 2 คน และเด็กเรียนอ่อน 1 คน ร่วมมือกันช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของตนเองและของกลุ่ม มีการเสริมแรงคือรางวัล หรือคำชมเชย

2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD

ทัษนีย์ สุภเมธี (2542 : 137) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ดังนี้

- 2.1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อดูความรู้พื้นฐานของนักเรียน
- 2.2 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 – 5 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
- 2.3 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- 2.4 นำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อม และเร้าความสนใจ

2.5 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสอนเนื้อหาด้วยวิธีต่าง ๆ ทั้งนี้การเลือกวิธีการสอนและการใช้สื่อต้องสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา นั้น ๆ และนักเรียนจะปรึกษาหารือปัญหา ร่วมกันในกลุ่มตามที่ครูจัดไว้ ซึ่งอาจเป็นขั้นตอนนี้

2.5.1 ให้เลขานุการกลุ่มมารับปัญหา หนังสือและเอกสารที่จะต้องค้นคว้าภายในกลุ่มของตนเอง

2.5.2 ทุกกลุ่มประชุม วางแผนและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมายมาพร้อมกับปัญหาหรือกรณีตัวอย่าง

2.5.3 นักเรียนดำเนินการ ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ และเอกสารพร้อมกัน ใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นส่วนประกอบ

2.5.4 ประชุมปรึกษาหารือ และอภิปรายในกลุ่มของตนเอง

2.5.5 แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูล และเขียนเป็นรายงานกลุ่มแล้วแจกกลุ่มต่าง ๆ

2.5.6 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

2.5.7 ให้กลุ่มอื่น ๆ ชักถามข้อสงสัย

2.5.8 ครูอธิบายเพิ่มเติมในกรณีที่ประเด็นสำคัญยังไม่ได้พูดถึงจากกลุ่มต่าง ๆ แล้วครูสรุป

2.5.9 นักเรียนบันทึกความรู้เพิ่มเติมที่ได้รับการเรียนลงในสมุด

2.6 ขั้นสรุป โดยให้นักเรียนสรุป หรือครูสรุปให้หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

2.7 ขั้นการวัดผล และประเมินผล วัดจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การตอบคำถาม การทดสอบย่อยเป็นรายบุคคลเพื่อดูคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มและคะแนนของกลุ่มแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มีขั้นตอนที่เริ่มจาก ขั้นเตรียม ขั้นสอนหรือให้ความรู้ให้นักเรียนช่วยกันทำงานกลุ่มทดสอบเดี่ยว ขั้นสรุปและขั้นให้รางวัลหรือเสริมแรง

3. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มี 5 ประการ (ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง, 5545 : 170 - 175) มีดังนี้

3.1 การนำเสนอสิ่งที่เรียน ครูเป็นผู้นำเสนอสิ่งที่เรียน ไม่ว่าจะป็นมโนคติ
ทักษะ หรือกระบวนการ

3.2 การทำงานเป็นกลุ่ม ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ
4 – 5 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน ช่วยเหลือกัน เรียนร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มต้องทำงานให้
ดีที่สุดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ให้กำลังใจในการเรียนรู้ร่วมกัน

3.3 การทดสอบย่อยหลังจากเรียนจบบทเรียนหรือเนื้อหาแต่ละเรื่องแล้ว
1 – 2 คาบ จะมีการทดสอบย่อยของนักเรียน แต่ละคนต่างคนต่างทำ เป็นการประเมินความรู้ที่
ได้เรียนรู้มา นักเรียนทำแบบทดสอบคนเดียวไม่มีการช่วยเหลือกัน

3.4 คะแนนพัฒนาการของนักเรียน หลังการทดสอบย่อย นักเรียนจะต้อง
หาคะแนนพัฒนาการของตนเอง โดยเอาคะแนนจากการทดสอบไปเทียบกับคะแนนฐานซึ่ง
คะแนนฐานอาจเป็นคะแนนการสอบย่อยที่ผ่านมา หรือคะแนนจากผลการเรียนเทอมที่แล้วใน
การหาคะแนนพัฒนาการอาจกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาก็ได้

3.5 การรับรองผลงานของกลุ่ม โดยการประกาศให้ทราบ พร้อมให้ความ
ชมเชยหรือให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปดประกาศที่หน้าห้อง ให้เกียรติบัตร หรือตามที่ตกลง
กันได้

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบไป
ด้วย 5 ประการ คือ การนำเสนอสิ่งที่เรียน การทำงานกลุ่ม การทดสอบย่อย การรวมคะแนน
กลุ่มแล้วหาค่าเฉลี่ย และการให้รางวัลหรือการชมเชย

4. การคิดคะแนนในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

สลาวิน (Salavin, 1995 : 67 – 82 ; อ้างถึงใน กิณาริน ต้นเสียงสม. 2548 :
66 – 68 และขวัญฤทัย แสนพันตรี. 2545 : 78 - 81) ได้กล่าวไว้ว่า การคิดคะแนนมีเพื่อตัดสิน
ผลสำเร็จของกลุ่มโดยการนำคะแนนจากการทดสอบของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ไป
เปรียบเทียบคะแนนพื้นฐานของตนเอง แล้วคิดเปรียบเทียบเป็นคะแนนพัฒนาตามเกณฑ์ ที่
กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำคะแนนพัฒนาของสมาชิกแต่ละคนกลุ่มมารวมกันแล้วเฉลี่ยเป็น
คะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับรางวัลเป็นเครื่องหมายของ
ความสำเร็จ ซึ่งหลักการนี้ทำให้นักเรียนแต่ละคนทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม อันเป็น โอกาสให้
นักเรียนทุกคนทำงานของตนเองให้ดีที่สุด และเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันของกลุ่ม
ซึ่งการคิดคะแนนมี ดังนี้

4.1 การกำหนดคะแนนพื้นฐาน ครูต้องทราบคะแนนพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน เพื่อทราบผลการเรียนว่ามีความคืบหน้าเพียงใดและเพื่อเป็นฐานในการคำนวณคะแนนความก้าวหน้าต่อไป คะแนนฐานของนักเรียนแต่ละคนอาจได้จากผลการเรียนในเทอมที่ผ่านมาหรือในปีการศึกษาที่ผ่านมา คะแนนฐานกับคะแนนสอบควรคำนวณจากฐานเดียวกันจากคะแนนเต็ม 100

4.2 การคิดคะแนนพัฒนาการ คือการเอาคะแนนความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้มาจากการทำแบบทดสอบไปเทียบกับคะแนนพื้นฐานเพื่อที่จะนำไปเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

ตารางที่ 1 การคิดคะแนนพัฒนาการ

คะแนนจากการทดสอบ	คะแนนพัฒนา
ต่ำกว่าคะแนนฐานมากกว่า 10 คะแนน	0
ต่ำกว่าคะแนนฐาน 1 – 10 คะแนน	10
เท่ากับคะแนนฐานหรือมากกว่า 1 – 10 คะแนน	20
ได้สูงกว่าคะแนนฐานมากกว่า 10 คะแนน	30

เมื่อได้คะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนแล้ว นำคะแนนมารวมกันทั้งกลุ่ม จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม ซึ่งมีเกณฑ์ในการเปรียบเทียบระดับคะแนนของกลุ่มและการให้รางวัลของกลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการบันทึกคะแนนสอบและคะแนนพัฒนาการ

ชื่อกลุ่ม.....	สอบครั้งที่.....	เรื่อง.....	วันที่.....
ชื่อสมาชิก	คะแนนฐาน	คะแนนสอบย่อย	คะแนนพัฒนา
1.....	90	100	20
2.....	90	82	10
3.....	85	74	30
4.....	75	79	20

ชื่อกลุ่ม.....	สอบครั้งที่.....	เรื่อง.....	วันที่.....
คะแนนรวม			80
คะแนนพัฒนาเฉลี่ย			20

4.3 การคิดคะแนนกลุ่ม คะแนนกลุ่มได้จากคะแนนพัฒนาของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันแล้วเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม แล้วจึงนำคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มใดทำคะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนด ก็จะได้รางวัล

4.4 การให้รางวัล เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเรียน เพื่อเป็นแรงจูงใจและกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนทำงานได้ดีที่สุด ซึ่งจะเปิดโอกาสให้กลุ่มได้รับรางวัล โดยถือตามค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาเป็นเกณฑ์ และกำหนดรางวัลของกลุ่มรางวัลไว้ 3 รางวัล คือ ดี (GOOD TEAM) ดีมาก (GREAT TEAM) และยอดเยี่ยม (SUPER TEAM)

ตารางที่ 3 เกณฑ์การให้รางวัลเมื่อเทียบกับคะแนนพัฒนาเฉลี่ยของกลุ่ม

คะแนนพัฒนาเฉลี่ยของกลุ่ม	ระดับของกลุ่ม
ได้คะแนนเฉลี่ย 0 – 15 คะแนน	ดี (GOOD TEAM)
ได้คะแนนเฉลี่ย 16 – 25 คะแนน	ดีมาก (GREAT TEAM)
ได้คะแนนเฉลี่ย 26 – 30 คะแนน	ยอดเยี่ยม (SUPER TEAM)

ในการคิดคะแนนเพื่อตัดสินผลสำเร็จของกลุ่ม จะต้องประกอบด้วย คะแนน ฐาน โดยได้จากคะแนนการสอบปีการศึกษาที่ผ่านมา แล้วนำไปเทียบกับคะแนนทดสอบย่อยของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน แล้วคิดเปรียบเทียบกับคะแนนพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จากนั้นจึงนำคะแนนพัฒนาของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันแล้วเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับรางวัลเป็นเครื่องหมายแสดงความสำเร็จซึ่งรางวัลแล้วแต่ครูและนักเรียนเป็นผู้กำหนด

5. ส่วนประกอบพื้นฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 2 ส่วน ดังนี้ (พินิจ ใจเมตรา. 2541: 38 – 39)

5.1 กลุ่มหรือทีม (Student Teams) การสอนแบบนี้จะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 – 5 คน สมาชิกกลุ่มหรือทีมประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ปานกลาง และต่ำ สมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมมือกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านการเรียน กลุ่มจะต้องเตรียมสมาชิกในกลุ่มตนเองให้พร้อมสำหรับการทดสอบย่อย คะแนนที่แต่ละคนทำได้จะถูกแบ่งเป็นคะแนนกลุ่ม โดยใช้ระบบกลุ่มสัมฤทธิ์ จากนั้นนำคะแนนที่ได้มารวมกันเพื่อเป็นคะแนนของกลุ่มหรือทีม และแจ้งผลการสอนให้สมาชิกทราบ วิธีนี้จะกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ เกิดการแข่งขันระหว่างกลุ่มมากกว่ารายบุคคล

5.2 ระบบกลุ่มสัมฤทธิ์ (Achievement Division) ระบบกลุ่มสัมฤทธิ์เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันได้รับคะแนนสูงขึ้น ในระยะเริ่มแรก นักเรียนจะถูกแบ่งกลุ่มโดยเรียงคะแนนจากสูงสุด ไปยังต่ำสุดตามลำดับ นักเรียน 6 คนแรก ที่ได้คะแนนสูงสุดอยู่กลุ่มสัมฤทธิ์ที่ 1 อีก 6 คน ต่อมาอยู่ในกลุ่มสัมฤทธิ์ที่ 2 และจะจัดกลุ่มไปจนหมด ในการทดสอบย่อยแต่ละครั้ง นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีโอกาสที่จะทำคะแนนให้กลุ่มของตนให้เท่า ๆ กัน เนื่องจากการให้คะแนน ครูจะนำคะแนนของนักเรียน ที่ได้ไปเปรียบเทียบในกลุ่มสัมฤทธิ์ของแต่ละคน คะแนนที่ได้จะเป็นคะแนนที่ทำให้กลุ่มในการเรียนด้วยวิธีนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มซึ่งนักเรียนทุกคนในกลุ่มจะได้คะแนนเท่ากัน

สรุปได้ว่า ส่วนประกอบพื้นฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD) ประกอบไปด้วยกลุ่มย่อยและกลุ่มสัมฤทธิ์ โดยกลุ่มย่อยจะต้องเตรียมสมาชิกให้พร้อมสำหรับการทดสอบย่อยซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ กลุ่มสัมฤทธิ์ทุกคนมีโอกาสทำคะแนนให้กลุ่มของตน เป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มและความสำเร็จของงานในกลุ่ม

6. ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson And Johnson, 1990 : 20 - 23) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ดังต่อไปนี้

6.1 นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของนักเรียนอธิบายให้เพื่อนฟัง ได้ และทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

6.2 นักเรียนที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง จะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งครูทุกคนทราบข้อนี้ดี คือ ยิ่งสอนยิ่งเข้าใจบทเรียนที่ตนเองสอน ได้ดียิ่งขึ้น

6.3 การสอนเพื่อนจะเป็นการสอนแบบตัวต่อตัว ทำให้นักเรียนได้รับการเอาใจใส่ และมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

6.4 นักเรียนทุกคนต่างก็มีความพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม จะถูกนำไปแปลงเป็นคะแนนของกลุ่ม

6.5 นักเรียนทุกคนเข้าใจดีว่า คะแนนของตนมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้นทุกคนต้องพยายามอย่างเต็มที่ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มความสามารถจะคอยอาศัยเพื่อนอย่างเดียวนั้นไม่ได้ เพื่อให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ

6.6 นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม มีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอย่างแท้จริง

6.7 นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้น ก็ต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อให้มีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือคะแนนกลุ่มดีขึ้น

6.8 นักเรียนเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น จะรู้สึกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือหลบไปห้องหนังสือเฉพาะตน เพราะเขาต้องมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย

6.9 ในการตอบคำถามในห้องเรียน ถ้าหากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะแต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็หมายถึงผิดทั้งกลุ่มคนอื่น ๆ อาจจะทำให้ความช่วยเหลือบ้าง ทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความผูกพันมากขึ้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นทฤษฎีที่เน้นการให้ผู้เรียนช่วยกันในการเรียนรู้ โดยมีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือมีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และความต้องการของตนได้ การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน บทบาทและหน้าที่ และเพศต่างกันเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละประมาณ 3 – 6 คน โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการร่วมกันทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันแก้ปัญหา โดยอาศัยทักษะการทำงานกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกันคือ ความสำเร็จของกลุ่ม

3. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นการสอนของครูที่ใช้แผนการสอนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักจะมีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นสรุปบทเรียน และขั้นวัดผลประเมินผล

3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

เสาวนีย์ ดำรงโรจน์สกุล (2544 : 7) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบปกติว่าเป็นการสอนที่ครูนิยมใช้การทั่วไป ได้แก่การบรรยาย การอภิปราย การซักถาม การจดบันทึก และการทำแบบฝึกหัด

สุชาติพิทย์ เป็้นทองคำ (2545 : 12) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบปกติของกรมวิชาการว่าประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการ คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิม แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นสอนเป็นการนำเสนอเนื้อหา โดยใช้การอภิปรายสนทนาซักถาม อภิปราย ทำแบบฝึกหัด ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและขั้นวัดผลและประเมินผล โดยสังเกตพฤติกรรม และการตรวจแบบฝึกหัด

อภิญา สิงห์สมบัติ (2545 : 43) สรุปการจัดการเรียนการสอนตามแนวคู่มือครูของกรมวิชาการว่า ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูใช้คำถามหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนและดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้มาอยู่ที่การสอนและเตรียมที่จะเริ่มเรียน ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ครูดำเนินการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญในการสอนนี้อาจใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอภิปราย บทสนทนา สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร เพื่อช่วยให้นักเรียนนำเสนอและเร้าความสนใจของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเนื้อหาความสนใจของนักเรียนมากยิ่งขึ้นขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนการทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบเพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

บุญสุพร เท็งทา (2544 : 12) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้แบบปกติว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อม เกิดความสนใจ ขั้นกิจกรรม จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับความรู้หลายรูปแบบ เช่น สนทนา สาธิต ทดลอง ขั้นสรุปและขั้นประเมินผล

อาสยา ไทยโพธิ์ศรี (2549 : 52) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้แบบปกติว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของกรมวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสร้างความสนใจในบทเรียน สร้างแรงจูงใจในบทเรียน สร้างแรงจูงใจด้วยการสนทนา หรือใช้โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ขั้นสอน มีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้ แจงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทบทวนความรู้เดิม เสนอบทเรียนใหม่ ให้แนวการเรียนรู้ แจงผลการปฏิบัติ ขั้นสรุปส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนความรู้และขั้นประเมินผล

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ได้รับความรู้หลากหลายรูปแบบมีขั้นสรุปบทเรียน ขั้นวัดผลและขั้นประเมินผล

3.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

สุกัญญา กตัญญู (2542 : 13) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ปกติไว้ว่ามี 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ทายปัญหา ชักถาม ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา
2. ขั้นสอนเป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ครูเสนอบทเรียนใหม่ด้วยการชักถามแล้วให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในบทเรียนหรือหนังสือเสริมบทเรียน หลังจากนั้นร่วมกันอภิปรายรายกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น ดำเนินการทดลอง การอภิปราย การเสนอผลการทดลองเป็นต้น
3. ขั้นสรุปและประเมินผลเป็นการสรุปเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดของบทเรียน โดยครูเลือกใช้กิจกรรมการสรุปในลักษณะต่าง ๆ เช่น ให้นักเรียนรายงานผลการทดลองหน้าชั้นครูปลະนักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการทดลองสังเกตและการตอบคำถาม การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมที่กำหนดไว้จุดประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

อารยา กล้าหาญ (2545 : 92) กล่าวถึงขั้นตอนวิธีสอนตามแนวคู่มือครูไว้ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีการทบทวนความรู้เดิม แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และตั้งผู้เรียนสู่เนื้อหาใหม่ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น เกม บทบาทสมมุติ นิทาน เพลง เป็นต้น
2. ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วย การเสนอเนื้อหาการเรียนให้กับผู้เรียน โดยให้นักเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การสนทนาชักถาม ตอบปากเปล่า อภิปราย การทำแบบฝึกหัด การทำกิจกรรมตามใบงานหรือทำงานกลุ่มประกอบกับการใช้สื่อการสอน รูปภาพใบงาน หรือสัญลักษณ์ประกอบการเรียนการสอน
3. ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการและสาระสำคัญ
4. ขั้นวัดและประเมินผลเป็นการตรวจสอบเพื่อวินิจฉัยว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้านักเรียนยังไม่บรรลุตามจุดประสงค์ก็จะได้รับการสอนซ่อมเสริมก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ต่อไป โดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม การตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด และการตรวจแบบฝึกหัด

ราณี ศรีโมรา (2549 : 60-61) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบปกติไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้ และความสนใจในการเรียนด้วยการสนทนาซักถาม เกม รูปภาพ เพลง

1. **ขั้นนำสู่บทเรียน** ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมและมีความสนใจในการเรียนด้วยการสนทนาซักถาม เกม รูปภาพ เพลง หรือนิทานและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
2. **ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้** ครูนำเสนอเนื้อหาให้นักเรียนด้วยวิธีการบรรยาย อภิปราย สนทนาซักถาม โดยมีสื่อประกอบการเรียนการสอน เช่น ใบความรู้ ใบงาน หรือหนังสือ แบบเรียน และลงมือปฏิบัติกิจกรรม
3. **ขั้นสรุป** ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาด้วยการอภิปรายซักถาม หรือตรวจเฉลย แบบฝึกหัดร่วมกัน
4. **ขั้นประเมินผล** เป็นการตรวจสอบความรู้ว่านักเรียนมีความเข้าใจมากน้อย เพียงใด จากการทำแบบฝึกหัด การสังเกต และการทดสอบ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบปกติ เป็นการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของกรมวิชาการ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ โดยครูเป็นผู้เตรียมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะสอนจากหลักสูตร ตำรา แบบฝึกหัดแล้วรวบรวมเรื่องราวทั้งหมดมาถ่ายทอดให้นักเรียน โดยการบรรยาย การสาธิต การใช้สื่อประกอบการสอน ซึ่งครูและนักเรียนจะร่วมกันอภิปราย สรุปเนื้อเรื่อง มีลำดับขั้นตอนคือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป และประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยใช้ในการดำเนินการสอน

4. การอ่านและการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นการอ่านระดับพื้นฐานซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาหาความรู้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวข้องกับข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านว่า ข้อความหรือเรื่องนั้นเกี่ยวกับสิ่งใด มีเหตุการณ์ที่สำคัญอะไรบ้าง มีบุคคลหรือตัวละครใดบ้างที่เกี่ยวข้อง บุคคลหรือตัวละครเหล่านั้นแสดงพฤติกรรมอย่างไรและได้รับผลอย่างไร ด้วยเหตุนี้ บุคคลที่มีทักษะการอ่านจับใจความสูงจะสามารถเข้าใจเนื้อหาที่ปรากฏในข้อความหรือเรื่อง ที่อ่านอย่างรวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์หรือตีความเรื่องราว นั้น ๆ ต่อไป

1. ความหมายของการอ่าน

วัตนะ บุญจับ (2541 : 100) กล่าวว่า การอ่าน คือ การรับรู้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือการรับรู้ความหมายของข้อความ หรือถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์หรือ

จารึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ปรากฏ หรือปรากฏในรูปลักษณ์ต่าง ๆ ที่สามารถแปลความหมายหรือตีความหมายได้

แม่น้ำมาส ชวลิต (2542 : 232) กล่าวว่า การอ่าน คือ การใช้ศักยภาพของสมองเพื่อรับรู้ แปลความหมายและความเข้าใจปรากฏการณ์ของข้อมูลข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ตลอดจนสาระอื่น ๆ ซึ่งมีผู้แสดงออกโดยสัญลักษณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น

สนิท ศัตโยภาส (2545 : 92) กล่าวว่า การอ่าน คือการมองดูตัวอักษรแล้วถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด จากนั้นจึงนำความรู้ ความคิด หรือสิ่งที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เมื่อถึงเวลาอันควร

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 2) กล่าวว่า การอ่าน เป็นลักษณะของกระบวนการเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคนอื่นๆ (2547 : 41) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมาย ของอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด ทำให้เกิดความเข้าใจ เรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิดหรือสาระจาก เรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้เพื่อจับใจความ แปลความ ตีความ ขยายความ โดยการผสมผสานระหว่าง ความมุ่งหมายของผู้เขียนกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน และนำความรู้ความคิดที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2. ความหมายของการอ่านจับใจความ

อรุณดี สายเสมา (2541 : 18) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ คือ การทำความเข้าใจ เนื้อเรื่อง หรือข้อความที่อ่าน สามารถจับใจความ สาระสำคัญ แปลความ ให้เข้าใจตรงกับ ผู้เขียนที่ต้องการสื่อสารกับผู้อ่านแวมยุรา เหมือนนิต (2541 : 12) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ คือการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือ แต่ละเล่มว่าคืออะไร

ศศิธร รัชฎลักษณ์นันท์ (2542 : 236) กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญหรือข้อความที่สำคัญ ด้วยการจดบันทึกย่อ หรือจดจำไว้ในสมอง หรือด้วยการขีดเส้นใต้ไว้ในหนังสือ นั้น ใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับ อาจมีหลายลักษณะ

ตามแต่จะต้องการเช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นแนวคิดหรือพรรณนะของผู้เขียน หรือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 8) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ เป็นความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการอ่านที่ผู้อ่านสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง จะต้องมีการฝึกฝนทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนกำหนดขึ้น ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจความหมายแล้วใช้ความคิดของตนช่วยตัดสินใจในการเลือกใจความสำคัญ

สุปราณี พัดทอง (2545 : 65) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ เป็นความคิดสำคัญอันเป็นแก่นหรือหัวใจของเรื่องและผู้เขียนมุ่งสื่อมาให้ผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็น หรืออย่างไรอย่างหนึ่งก็ได้

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดความหมายจากสารหรือตัวอักษรออกมาเป็นความคิด การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านจับประเด็นสำคัญได้สามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจและสามารถบอกจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องนั้น ๆ

3. ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นเรื่องมือในการพัฒนาความพร้อม พัฒนานิสัยและความรู้ให้แก่ผู้เรียนและมีบทบาทสำคัญ เพราะเป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจในการอ่านสิ่งต่าง ๆ ผู้อ่านสามารถปรับประ โยชน์จากสิ่งที่ได้อ่านซึ่งขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการอ่านจับใจความ จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

ศิริวรรณ ฉายะเกษตริณ และคณะ (2535 : 82) ได้แสดงแนวคิดว่าการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นประโยชน์สำหรับการจดจำ และทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการอ่านทุกประเภททั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง สารคดีและบันเทิงคดี จึงควรฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2538 : 50) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านในใจว่า ถ้านักเรียนมีทักษะการอ่านในใจอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนก็จะเป็นผู้รอบรู้สามารถแสวงหาความรู้จากการอ่านได้อย่างมากมาย สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียน

พันธุ์ทิพา หลตามเลิศบุญ (2539 : 50) กล่าวไว้ สรุปได้ว่า การอ่านเพื่อจับใจความ เป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน จะเป็นผลให้เข้าใจจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ การเก็บ

ใจความสำคัญจะเป็นพื้นฐานสำหรับแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ วิเคราะห์หรือศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป

สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความเป็นการอ่านที่เราใช้กันมากในชีวิตประจำวัน ถ้าผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านจับใจความแล้ว จะเข้าใจความหมายในเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

4. องค์ประกอบของการอ่านเพื่อจับใจความ

องค์ประกอบที่ทำให้เข้าใจการอ่านเพื่อจับใจความของเรื่องที่อ่าน มีผู้เสนอความคิดไว้พอสรุปดังนี้

ศุภนาฏ นิธิมูทรากุล (2520 : 7-8) กล่าวว่า ความเข้าใจของการอ่านแต่ละบุคคลจะสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ ประการ เช่น

1. ความเข้าใจในการอ่านของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์เดิมและความคิดอันเป็นวัตถุประสงค์ของการอ่านที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เช่น
  - 1.1 อ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ
  - 1.2 อ่านเพื่อศึกษารายละเอียดที่สำคัญ
  - 1.3 อ่านเพื่อศึกษาคำแนะนำต่าง ๆ เช่น การใช้เครื่องมือ เป็นต้น
  - 1.4 อ่านเพื่อคาดการณ์ว่าเรื่องจะลงเอยอย่างไร
  - 1.5 อ่านเพื่อศึกษาคุณค่าของสิ่งที่อ่าน
  - 1.6 อ่านเพื่อรวบรวมเรื่องหรือย่อเรื่องแล้วนำมาเขียนใหม่
  - 1.7 อ่านเพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องราวหรือข้อความอื่น
  - 1.8 อ่านเพื่อจดจำและเข้าใจเนื้อเรื่อง สำหรับนำไปใช้ชั่วคราว หรือนำไปใช้ตลอดไป

2. พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นและถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับพิสัยของหมุก้าที่เด็กอ่านเข้าใจได้ และขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ชนิดของประสบการณ์เก่าและความยากง่ายของข้อความที่เด็กอ่านด้วย

3. ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราวที่อ่านมากน้อยต่างกัน ความถูกต้องในการเข้าใจของเด็ก ย่อมแตกต่างกันมากน้อย ตามประสบการณ์ ความยากง่ายของข้อความนั้น ๆ

4. ระดับความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เป็นต้นว่า สติปัญญาความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ที่อ่าน และวิธีการพิเศษเฉพาะตัวของผู้อ่าน รวมทั้งประสบการณ์เดิมของแต่ละคน

5. ความเร็วความเข้าใจในการอ่าน ต้องอาศัยความเข้าใจในคำศัพท์ ความสามารถในการนึกภาพที่อ่าน ความยากง่ายของข้อความ และสิ่งอื่น ๆ

การอ่านที่จะเข้าใจเรื่องและจับใจความได้นั้น ต้องสืบเนื่องมาจากการอ่านให้เกิดทักษะ 5 ชั้น อ่านออก อ่านคล่อง อ่านเข้าใจเรื่อง อ่านแยกแยะชนิดของข้อความ อ่านแล้วตีความ หรือวินิจฉัยได้ ชั้นนี้เป็นขั้นจำเป็นที่สุดในการอ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องเข้าใจว่าผู้เขียนได้ส่งสารอะไรมาให้อ่านบ้าง โดยผู้อ่านจะต้องพิจารณาเอง

5. หลักสำคัญในการสอนอ่านเพื่อจับใจความ

การสอนการอ่านเพื่อจับใจความ ครูต้องพยายามสร้างความสนใจให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านจับใจความ โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องราวที่กำหนด โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอน ๆ ตามท้องเรื่องนั้น ๆ

ทศนีย์ ศุภเมธี (2534 : 88) กล่าวถึงการสอนอ่านเพื่อจับใจความสำคัญซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545 : 49-50) ว่าเป็นการอ่านในใจโดยมุ่งแต่เนื้อเรื่อง ไม่พะวงกับการออกเสียง โดยครูแนะให้ตั้งคำถามตัวเองจากเรื่องที่อ่าน ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน อย่างไรและในการสอนครูควรแนะแนวทางให้ก่อนเพื่อที่จะช่วยให้การอ่านจับใจความ ได้ผลดี เช่น

1. อธิบายคำบางคำที่มีความหมายพิเศษหรือคำที่ควรทราบก่อน เพื่อไม่ให้มีปัญหาในการเข้าใจความหมายในขณะที่อ่านเพื่อจับใจความ
  2. ให้นักเรียนรู้จุดมุ่งหมายในการอ่าน หรืออาจมีการตั้งคำถาม เพื่อค้นหาคำตอบ จะช่วยให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้น
  3. มีการสนทนาเกี่ยวกับเค้าโครงเรื่องที่จะอ่านก่อน หรือสนทนาเกี่ยวกับภาพ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่จะให้อ่าน
  4. กำหนดเนื้อหาและเวลาที่ให้อ่านได้อย่างเหมาะสมกับระดับวัย และความสามารถ
  5. ควรมีกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการอ่าน เช่น ให้ตอบคำถามหรือให้เขียนสรุปเรื่องราวเพื่อทดสอบความเข้าใจ หรืออาจให้อ่านออกเสียงซ้ำในเนื้อหานั้นอีกครั้งก็ได้
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 89) ได้เสนอทักษะพิเศษที่ควรฝึกในการอ่านจับใจความสรุปได้ดังนี้

1. ค้นหาใจความสำคัญที่อยู่ในข้อความของแต่ละตอนของเรื่องที่อ่าน ค้นหา
ส่วนปลีกย่อยที่ให้ความรู้

2. การสังเคราะห์ที่เรียบเรียง

3. การให้ความรู้จักทำนายผล

4. การค้นหาถ้อยคำหรือประโยคที่ให้ความรู้ลึกประทับใจ

5. การเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน

6. การติดตามทิศทาง การดำเนินเรื่อง

7. การหาข้อความตามการใช้ประโยชน์

8. การให้รู้จักสรุปเรื่องที่อ่าน

9. การวิเคราะห์โครงสร้างระหว่างการอ่าน

10. การศึกษารูปแบบของหนังสือหรือเรื่องที่อ่าน

11. การประเมินเนื้อเรื่อง

12. การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวให้ผูกพันกับเรื่องที่อ่าน

13. การรู้จักเปรียบเทียบความรู้ที่ได้รับจากการอ่านเรื่องเดียวกัน

14. การค้นหาแหล่งที่อ้างอิงของผู้เขียน

15. การหาแนวทางหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

16. การพิจารณาข้อความในส่วนที่อาจแทรกการโฆษณา

แวมยูรา เหมือนนิต (2541 : 17) กล่าวว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่า
นักเรียนอ่านจับใจความได้หรือไม่ ควรมีหลักการต่อไปนี้

1. การจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านและสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง
รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ
3. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
4. การรู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการได้
5. การรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้ว
6. การเลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
7. การให้ตัวอย่างประกอบได้
8. การจำแนกใจความสำคัญ และส่วนใจความสำคัญได้

สรุปได้ว่า ผู้อ่านควรมีหลักในการอ่านต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน อ่านสารบัญหรือเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ เสียก่อนเพื่อรู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร พยายามจับใจความสำคัญของเรื่องให้ได้ จากนั้นพยายามตั้งคำถามในใจจากเรื่องที่อ่านว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ควรรู้ว่าผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร แล้วสรุปใจความสำคัญของเรื่อง และเรียบเรียงใจความสำคัญด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น ผู้อ่านจะต้องพยายามฝึกการอ่านจับใจความเสมอ ๆ นอกจากนี้ผู้อ่านจะรู้จักสังเกตลักษณะใจความสำคัญว่าอยู่ตอนใดของประโยคหรือย่อหน้า จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

6. การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ

การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความอาจทำได้หลายวิธี และการที่ครูจะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการวัดครั้งนั้น ๆ ซึ่ง สายสุณี สกกุลแก้ว (2534 : 30) ได้กล่าวไว้ดังนี้คือ

1. แบบสอบมาตรฐาน (Standardized Test) ข้อสอบนี้นำไปให้นักเรียนทำเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติ (Norms) แบบสอบนี้ประกอบด้วยข้อความเป็นตอน ๆ หรือเรื่องสั้น ๆ ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบ เรียงจากเรื่องที่ย้ายไปหายาก จำกัดนักเรียนจะได้รับคะแนนตามความสามารถของความเข้าใจในการอ่านแบบสอบตามคะแนนออกมาในรูปแบบคะแนนดิบ (Raw Score) เปอร์เซ็นไทล์ (Percentile) หรือระดับ (Grade)

2. แบบทดสอบชนิดอิงเกณฑ์ (Criterion – Referenced Test) ลักษณะของแบบนี้คล้ายกับแบบแรก คือ มีข้อความหรือเรื่องสั้น ๆ ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบ แต่ไม่เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติหรือกับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ คะแนนของนักเรียนขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์การอ่าน เกณฑ์ที่ถือว่านักเรียนมีความสำเร็จจากการเรียนนั้นอยู่ระหว่างร้อยละ 80 และ 90

สรุปได้ว่า การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความทำได้หลายวิธี โดยทั่วไปใช้แบบทดสอบที่เป็นข้อความหรือเรื่องสั้นให้นักเรียนอ่านแล้วตอบคำถาม นักเรียนจะได้คะแนนตามความสามารถของความเข้าใจในการอ่าน

5. แบบฝึกการอ่านจับใจความ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะ หากนักเรียนได้กระทำซ้ำ ๆ โดยการใช้แบบฝึกเป็นเครื่องมือในการฝึกเป็นวิธีที่ดี และเหมาะสมวิธีหนึ่ง

5.1 ความหมายและความสำคัญของแบบฝึก

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้ให้ความหมายว่า แบบฝึกเป็นเทคนิควิธีสอนอีกวิธีหนึ่ง คือการทำให้นักเรียน ทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีคือแบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้ว มาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางขึ้น

อินทรา ศรีสว่าง (2549 : 35) ได้ให้ความหมายว่า แบบฝึก คือสิ่งพิมพ์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึก และทบทวนเนื้อหาเรื่องราวที่ผ่านมา โดยทำตามขั้นตอนการฝึกฝนจนชำนาญเพื่อสร้างความเข้าใจ ความแม่นยำ ถูกต้องและนำไปใช้ได้

แบบฝึกเป็นเทคนิควิธีสอนอีกวิธีหนึ่ง ใช้ฝึกเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาหลังจากได้เรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ไปแล้ว โดยทำตามขั้นตอนการฝึกฝนจนชำนาญเพื่อสร้างความเข้าใจ ความแม่นยำช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในเนื้อหานั้น ๆ และนำไปใช้ได้ดียิ่งขึ้น

5.2 ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

มนทรา ภักดีณรงค์ (2540 : 99 - 100) กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกที่ดี และทำให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ ต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. นักเรียนต้องได้ฝึกทำบ่อย ๆ
2. นักเรียนได้ลงมือฝึกกระทำเอง
3. เกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึก

สกุณา เลิกนอก (2545 : 24 - 25) กล่าวถึง แบบฝึกที่ดี ดังนี้

1. ควรมีคำชี้แจง หรือตัวอย่างที่ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ นักเรียนสามารถทำตามได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
2. เนื้อควรเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้แล้วกับสิ่งที่เรียนใหม่ ควรมีรูปแบบในหลาย ๆ ลักษณะในเรื่องเดียวกัน ควรใช้คำถามที่กำลังเรียนอยู่หรือที่เรียนมาแล้ว หรือที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ตั้งจุดมุ่งหมายในเรื่องการฝึกให้ชัดเจน และฝึกเป็นเรื่อง ๆ จัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และมีจำนวนพอเหมาะที่จะทำให้การฝึกเกิดทักษะ
4. แบบฝึกควรสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ และลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของนักเรียน
5. สิ่งที่ฝึกแต่ละครั้งควรฝึกเป็นบทสั้น ๆ ฝึกจากน้อยไปมาก
6. แบบฝึกที่ดีควรมีวิธีสอนของครู และวิธีทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

ส่งเสริมให้ได้ฝึกความจำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ การนำไปใช้ ฝึกความคิด สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียน มีนิสัยรักการอ่านและรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง

ท้ายรัตน์ ทาเพชร (2546 : 25) กล่าวว่าแบบฝึกที่ดีมีดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้นๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจ และท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกรูปแบบตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้ผู้ทำศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกนั้นควรมีหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึก
9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิด ได้เร็วและสนุก

สมถวิล มธิศิริกุล (2549 : 27) ได้สรุปว่าแบบฝึกที่ดีจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน เช่น ตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับวัย เวลา ความสามารถ ความสนใจ และสภาพปัญหาของผู้เรียน

สรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีจะต้องน่าสนใจและท้าทาย ตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับวัย ระยะเวลา ความสามารถ และต้องได้ฝึกทำบ่อย ๆ เพื่อให้มีความคล่องแคล่ว รวมทั้งนักเรียนต้องมีความสนุกสนานในการทำและแบบฝึกต้องส่งเสริมให้เกิดความคิด ความพอใจที่จะเรียน ส่งผลให้ประสพผลสำเร็จในการเรียนเนื้อหานั้น ๆ

5.3 หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

รัชณี ศรีไพวรรณ (รัชณี ศรีไพวรรณ. 412 – 413 ; อ้างถึงใน ขวัญฤทัย แสนพันธ์. 2545 : 46 -47) ได้กล่าวถึง หลักสำคัญในการจัดทำแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็ก เพราะลำดับขั้นของการเรียนระยะแรกยังมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้น้อย ฉะนั้นแบบฝึกต้องมีรูปแบบที่ช่วยงานเพื่อจูงใจเด็ก และลำดับตามความยากง่าย

2. มีจุดมุ่งหมายในการฝึกว่าจะมุ่งฝึกในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงจุดมุ่งหมาย ครูต้องจัดทำไว้ล่วงหน้าเสมอ

3. คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ถ้าแยกตามความสามารถของเด็กแล้วจึงทำแบบฝึกได้ยั้งดี

4. แบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ ให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้

5. แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง ครูต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนอย่าให้มีข้อผิดพลาดได้

6. แบบฝึกต้องให้เหมาะสมกับเวลา และความสนใจของเด็ก

7. ควรทำแบบฝึกหลาย ๆ แบบเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้กว้างขวาง และส่งเสริมให้เกิดความคิด

สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2522 : 52 – 62) ได้กล่าวว่าในการสร้างแบบฝึกต้องยึดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์น ไคค์ เกี่ยวกับการฝึกหัด กล่าวว่าสิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกหัดมีความคล่องแคล่ว และสามารถทำได้ดีในทางตรงข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้วย่อมจะทำให้ทำได้ไม่ดี

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงถึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจแตกต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกหัดจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม คือไม่ยากหรือง่ายจนเกินไปและควรมีหลาย ๆ แบบ

3. การจูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายากเพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึก และช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป

4. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย อินทรา ศรีสว่าง (2549 : 38) ได้สรุปหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาสร้างว่า แบบฝึกที่ดีต้องอาศัยการศึกษาจิตวิทยาในการสร้างซึ่งจะทำให้ได้แบบฝึกที่สมบูรณ์ น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความถนัดของนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนานและนักเรียนมีความพอใจที่จะเรียน และประสบผลสำเร็จในการเรียนเนื้อหานั้น ๆ

ปรีศนา พลาหาญ (2549 : 59) ได้สรุปหลักจิตวิทยาการศึกษาที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ คือ หลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และต้องฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง คือทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ แบบลองผิดลองถูก แบบฝึกต้องไม่ยากหรือง่ายเกินไปมีการเสริมแรง สร้างแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก จากทฤษฎีมีการวางเงื่อนไขการลงมือกระทำ Skinner กล่าวว่า การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจภายใน จะทำให้เห็นคุณค่าของแบบฝึก และจากทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom อธิบายการเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดการเรียนรู้ว่า บุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจและความคิด เป็นการ

เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคิด ค่านิยม เป็น การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงด้านความชำนาญ เป็นการนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป ปฏิบัติ

สรุปได้ว่า หลักการสร้างแบบฝึกที่ดี มีความสมบูรณ์และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ กับนักเรียน จะต้องยึดหลักจิตวิทยาเป็นแนวทางในการสร้าง เพื่อให้น่าสนใจและนักเรียนมี ความเข้าใจในแบบ สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความถนัดของนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนาน นักเรียนมีความพอใจที่จะเรียนและประสบความสำเร็จใน การเรียน

5.4 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก

ศุภันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 12 - 14) กล่าวว่า ในการสร้างแบบฝึกการสร้าง รูปแบบเป็นสิ่งสำคัญ ในการจูงใจให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ แบบฝึกจึงควรมีรูปแบบที่หลากหลาย มิใช่แบบเดียวจะเกิดความจำเจ น่าเบื่อหน่ายไม่ท้าทายให้อายุรู้ อยากลองจึงได้เสนอที่เป็น หลักใหญ่ ผู้สร้างจะได้นำไปประยุกต์ใช้ ปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบอื่นแล้วแต่เทคนิคของแต่ละ คน ซึ่งเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ดังนี้

1. แบบถูกผิด เป็นแบบฝึกที่เป็นประโยคบอกเล่า ให้ผู้เรียนอ่าน อ่านแล้ว เลือกใส่เครื่องหมายถูกหรือผิดตามคุณพินิจของผู้เรียน
2. แบบจับคู่ เป็นแบบฝึกที่ประกอบด้วยคำถามหรือตัวปัญหา ซึ่งเป็นตัวอื่น ไว้ ในสมุดร่ายมือ โดยมีที่ว่างไว้หน้าข้อเพื่อให้ผู้เรียนเลือกหาคำตอบที่กำหนดไว้ในสมุดร่าย มือ มาจับคู่กับคำถามให้สอดคล้องกัน โดยใช้หมายเลขหรือรหัสคำตอบไปวางไว้ที่ว่างหน้า ข้อคำถาม หรือการโยงเส้นก็ได้
3. แบบเติมคำหรือเติมข้อความ เป็นแบบฝึกที่มีข้อความไว้ให้ แต่จะเว้น ช่องว่างไว้ให้ผู้เรียนเติมคำหรือข้อความที่ขาดหายไป ซึ่งคำหรือข้อความที่นำมาเติมอาจจะเติม อย่างอิสระหรือกำหนดตัวเลือกให้เติมก็ได้
4. แบบหลายตัวเลือกเป็นแบบฝึกเชิงทดลอง โดยจะมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็น คำถาม ซึ่งจะต้องเป็นคำถามที่สมบูรณ์ ชัดเจน ไม่คลุมเครือ ส่วนที่ 2 เป็นตัวเลือก คือ คำตอบซึ่ง อาจมี 3 - 5 ตัวเลือกก็ได้ ตัวเลือกทั้งหมดจะต้องมีตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียงตัวเดียว ส่วนที่เหลือ เป็นตัวลวง

อินทรา ศรีสว่าง (2549 : 40) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ว่าการ สร้างแบบฝึกทักษะต้องดำเนินตามขั้นตอน โดยเริ่มจากศึกษาปัญหาและความต้องการ การ

วิเคราะห์เนื้อหา ตั้งวัตถุประสงค์ก่อนจะสร้างแบบฝึก และนำไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่อง และหาคุณภาพของแบบฝึก ตลอดจนรูปแบบและขั้นตอนการใช้แบบฝึก ซึ่งต้องผ่าน กระบวนการตรวจสอบและทดลองใช้ เพื่อที่จะได้แบบฝึกที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่าขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ต้องดำเนินตามขั้นตอน เริ่มจากศึกษาปัญหา ตั้งวัตถุประสงค์ก่อนจะสร้าง นำไปทดลองใช้ ผ่านกระบวนการตรวจสอบและทดลองใช้ ส่วน เนื้อหาจากบทเรียนต้องมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งในแต่ละรูปแบบ ก็สามารถสร้างได้อีกหลาย รูปแบบย่อย ๆ ดังนั้นการนำไปใช้ต้องให้เหมาะสมกับเนื้อหาและธรรมชาติของแต่ละเนื้อหา เพื่อส่งเสริมความคิด ชั่วๆ จูงใจ ก่อให้เกิดความสนุกสนาน จนเกิดความพึงพอใจที่จะส่งเสริม ให้การใช้แบบฝึกมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.5 หลักในการใช้แบบฝึก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 167) กล่าวถึง หลักใน การใช้แบบฝึกไว้ดังนี้

1. ก่อนการฝึกควรสอนให้นักเรียนเข้าใจเสียก่อน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจและทราบเหตุผลที่ต้องฝึก การฝึกอย่างไม่เข้าใจความหมายอาจไม่ทำให้เกิดทักษะ
2. การฝึกควรให้ผู้เรียนได้รับการฝึกตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ภายใต้การแนะนำ ที่ดี ถ้าฝึกผิดๆ จะทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากในการแก้ไข
3. ช่วงเวลาการฝึกสั้น ๆ บ่อย ๆ ด้วยแบบฝึกที่คัดเลือกแล้วเป็นอย่างดีจะมี ประสิทธิภาพว่าการฝึกช่วงยาว ๆ ซึ่งผู้เรียนจะเบื่อหน่ายไม่สนใจ
4. กิจกรรมการฝึกควรจะมีหลากหลาย นอกจากแบบฝึกหัดต่าง ๆ อาจใช้เกม ปัญหาหรือกิจกรรมอื่นๆ บ้าง
5. การฝึกอย่างมีความมุ่งหมายจะเกิดประโยชน์มาก ถ้าผู้เรียนเห็นคุณค่าและ ความจำเป็นของสิ่งที่เรียนหรือฝึก โดยอาจใช้การทดสอบหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นผลที่ เกิดขึ้นภายหลังการฝึก

สรุปได้ว่า หลักในการฝึก ก่อนการฝึกควรสอนให้เด็กเข้าใจก่อน แล้วฝึกตาม ขั้นตอนที่ถูกต้อง ฝึกสั้น ๆ บ่อย ๆ กิจกรรมการฝึกควรจะมีหลากหลาย และมีความมุ่งหมายใน การฝึก เพื่อชี้ให้นักเรียนเห็นผลที่จะเกิดขึ้นภายหลังการฝึก

5.6 ประโยชน์ของแบบฝึก

เพ็ชต์ดี (Petty. 1963 : 46- 472 ; อ้างใน ขวัญฤทัย แสนพันธ์. 2545 : 49-50) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียน เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มากเพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระเบียบระบบ
2. ช่วยเสริมการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกการใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริม และความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การที่ให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทางภาษาลงทน โดยกระทำดังนี้
  - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ
  - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
  - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การที่เด็กทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทัน่วงที
8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่
9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาที่ต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียนทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนความสามารถต่าง ๆ มากขึ้น
10. แบบฝึกจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ขอมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงกระดาษไขทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระเบียบ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน

3. ครูได้แนวทางพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียน เรียน ได้ดีที่สุดใน
ตามความสามารถของตนเอง

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้นักเรียน ได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. กำเนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ฝึก
ความสามารถของตนเอง โดยไม่กำเนึงถึงเวลาหรือความถนัดอื่น ๆ
8. แบบฝึก ช่วยส่งเสริมให้ความสามารถทางภาษาคงทน การฝึกจะช่วยให้
เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากที่ได้เรียนเนื้อหา และฝึกซ้ำ ๆ ในเรื่องที่เรียน

สรุปได้ว่า แบบฝึก เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง ที่ช่วยในการฝึกและเสริมความสามารถ
ทางภาษา ช่วยเพิ่มเติมและเสริมหนังสือเรียนฝึกให้นักเรียน ได้ทำงานด้วยตนเองสามารถ
แก้ปัญหาการอ่าน เป็นรายกลุ่ม หรือรายบุคคล ได้ดีสามารถทดสอบและประเมินผล ทำให้ครู
ทราบข้อบกพร่องของนักเรียนเฉพาะจุด นักเรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้าของตนเอง ทำให้
ให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน และเข้าใจบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้นสามารถนำมาฝึกซ้ำ
ทบทวนด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้จดจำเนื้อหาได้คงทน

6. ความพึงพอใจในการเรียนรู้

ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญบรรลุผลสำเร็จ จึง
ต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ และสถานการณ์รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่
เอื้ออำนวยต่อการเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของนักเรียนให้มีแรงจูงใจในการทำ
กิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ฉรรงค์ ศรีวิชัย (2543 : 25) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกชอบยินดี
เต็มใจ หรือเจตนาที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งปฏิบัติ ตามความพอใจ เกิดจากการได้รับการตอบ
สนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ

ประกอบ กุลบุตร (2545 : 43) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึง คุณภาพหรือระดับ
ความพึงพอใจซึ่งเป็นผลจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

สมถวิล มหิสิริกุล (2549 : 35) สรุปว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกนึกคิด
หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนี้ ความพึงพอใจ

ในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมสั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

อินทรีวา ศรีสว่าง (2549 : 46) สรุปว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกพอใจชอบใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

เนาวรัตน์ ศรีน้ำ (2549 : 49) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกรักชอบพอใจ หรือเจตคติที่ดีต่อบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการ ได้รับการตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังในทางที่ดี ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับความสำเร็จตามความต้องการหรือแรงจูงใจ

มอร์ส (Morse. 1955 : 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

แอปเปิลไวท์ (Applewhite. 1965 : 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลการการปฏิบัติงานซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การมีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้ และการมีทัศนคติที่ดีต่องาน

กู๊ด (Good. 1973 : 161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจ และเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

เกร็ก (Gregg. 1997 : 173) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลในด้านความพอใจ หรือเป็นสภาพจิตใจของบุคคลว่าชอบมากชอบน้อยเพียงใด

โกลฟเวอร์ (Glover. 2002 : 23) อธิบายเกี่ยวกับความพึงพอใจว่าเป็นระดับความรู้สึกเมื่อความต้องการที่สำคัญของเรา เช่น การมีคุณภาพที่ดี มีความมั่นคง มีความสมบูรณ์พูนสุข มีพวกพ้อง มีคนยกย่องต่าง ๆ เหล่านี้ ได้รับการตอบสนองแล้ว

สรุปได้ว่าความพึงพอใจ เป็น ความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งปฏิบัติ ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังในทางที่ดีทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงานในเชิงบวก ในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จการวัดประเมินความพึงพอใจ

6.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ
 สิ่งจูงใจในงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น
 เพื่อให้งานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ได้ศึกษาค้นคว้า
 และตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานไว้ดังนี้

แมคเกรเกอร์ (McGregor, 1960 : 33 - 58) ได้ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ และ
 ได้อธิบายลักษณะของมนุษย์ว่ามี 2 ประเภทคือ

1. คนประเภทเอกซ์ (X) มีลักษณะดังต่อไปนี้
  - 1.1 มีสัญชาตญาณที่จะหลีกเลี่ยงการทำงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้
  - 1.2 มีความรับผิดชอบน้อย
  - 1.3 ชอบให้สั่งการ
  - 1.4 ไม่มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงองค์กร
  - 1.5 มีความปรารถนาให้ตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและความ

ปลอดภัย

2. คนประเภทวาย (Y) มีลักษณะดังต่อไปนี้
    - 2.1 ชอบทำงานเห็นว่าการทำงานเป็นของสนุกเหมือนการเล่นหรือการ
- พักผ่อน
- 2.2 มีความรับผิดชอบในการทำงาน
  - 2.3 มีความทะเยอทะยานและกระตือรือร้น
  - 2.4 สั่งการตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้
  - 2.5 มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานและองค์กร
  - 2.6 ปรารถนาด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ความสมหวังในชีวิต

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก และมีส่วน
 สำคัญกับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้เรียนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ
 กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ และการได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ

7. บริบทโรงเรียนน้ำสวยวิทยา

โรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ขนาดกลาง มีนักเรียนจำนวน 918 คน ครู 41 คน เปิดสอนตั้งแต่
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน 17

หมู่บ้าน โครงสร้างโดยรวมของพื้นที่ในเขตบริการเป็นลักษณะพึ่งพาเกษตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมืองอีสานดั้งเดิม มีภาษาไทยอีสานเป็นภาษาพูด ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ตลอดปี เชื้อถือศรัทธาในศาสนา เคารพนับถือผู้สูงอายุ รักถิ่นกำเนิด มีการกินอยู่ที่เรียบง่ายตามที่เคยปฏิบัติมา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย โรงเรียนน้ำสวยวิทยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยเฉพาะความสามารถในการอ่านจับใจความ แม้ว่าการสอนจะได้รับการส่งเสริมมากขึ้นกว่าเดิม แต่การสอนก็ยังมีปัญหาเช่นเดิม นอกจากนี้ครูยังขาดสื่อที่น่าสนใจมาใช้ในการฝึกกิจกรรมการอ่านจับใจความ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความ ได้ดี

การรายงานผลคุณภาพการศึกษาโรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2554 มีจุดที่ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยมีการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดทักษะในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีนักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 20 ควรได้รับการพัฒนาให้ได้รับการฝึกทักษะการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา สาระการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยเป็น 46.39 ในระดับจังหวัด 49.06 และในระดับประเทศ คือ 49.48 จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของสาระการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่มากควรเร่งพัฒนาให้สูงขึ้น

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD

ปิยาภรณ์ รัตนกรกุล (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้การแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือ โดยใช้แบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามวิธีเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จันทร์ทิพย์ อุดม (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องผลการใช้แผนการสอนภาษาไทย ตามหลักการร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตาม

หลักการร่วมมือกันเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทักษะทางภาษาด้านการอ่านและเขียนไม่สูงกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม และมีเจตคติต่อสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนและตัวครูผู้สอนอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ด้านพฤติกรรมการทำงานกลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้น มีความสนใจ และมีขั้นตอนในการทำงาน กล้าแสดงความคิดเห็น ขอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

จุฑามาศ สดแสงจันทร์ (2540 : 61) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สาระการเรียนรู้ ส 305 โลกของเรา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอน โดยการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD กับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลจากการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่สอน โดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ไม่แตกต่างกัน

สรารัตน์ จันทกลิน (2544 : 81 – 85) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 2 ห้อง จำนวน 89 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีการตั้งคำถามตนเองมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีการจดบันทึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพัตรา ฤกษ์บาย (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือและการใช้สัญญาณเงื่อนไขที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ และการใช้สัญญาณเงื่อนไขเป็นกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนิาริน ต้นเสียงสม (2548 : 127) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วย วิธีแบบร่วมมือการเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีการสอนแบบปกติพบว่า ผลการการเรียนรู้สาระภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนร่วมมือการเรียนรู้ เทคนิค STAD มีผลการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีปกติ

ศิริพร ทางทอง (2548 : 93) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักภาษาไทย เรื่อง คำกริยาและคำวิเศษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน โดย การเรียนแบบร่วมมือกัน เทคนิค กลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับวิธีสอนปกติพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทย เรื่องคำกริยาและคำวิเศษของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่สอน โดยการเรียนแบบร่วมมือกัน เทคนิค กลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนโดยวิธีสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนโดยร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) สรุปได้ว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อวิธีสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

จุฬาลักษณ์ ดอกเข็ม (2550 : 93 - 94) ได้วิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์และทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ (เทคนิค STAD) พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 33.24 หรือคิดเป็นร้อยละ 83.10 ของคะแนนเต็ม ซึ่งอยู่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 จำนวนนักเรียน ร้อยละ 88.00 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพิ่มขึ้น

มนัสนันท์ ทิพยจันทร์ (2550 : 82) วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีอภิปัญญากับการสอนแบบปกติว่านักเรียนที่สอนตามแนวทฤษฎีอภิปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่สอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุทธิ เหลืองอรุณ (2550 : 79) วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความ โดยใช้นิทานอีสปกับนิทานพื้นบ้าน พบว่าความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้นิทานอีสปกับนิทานพื้นบ้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของแต่ละกลุ่มพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดยใช้นิทานอีสป มีความสามารถในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทำนองเดียวกัน นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดย

ใช้นิทานพื้นบ้านมีความสามารถในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จुरิก ทักยีน (2553 : 87) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผลสัมฤทธิ์ (STAD) ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสุภาพประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผลสัมฤทธิ์ (STAD) มีประสิทธิภาพ 94.68/93.87 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสุภาพประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผลสัมฤทธิ์ (STAD) มีค่าเท่ากับ 0.8207 คิดเป็นร้อยละ 82.07 และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผลสัมฤทธิ์ (STAD) มีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52

พิมสิริ บุญมาก (2554 : 120) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การอ่านและเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพ 82.78/84.20 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน โดยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียน โดยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนปกติ มีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 กลุ่ม

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อีเซลและคนอื่น ๆ (Ezell and Others. 1992 : 205) ได้วิจัยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในการสอนแบบความสัมพันธ์ของคำถามกับคำตอบสำหรับการอ่าน เพื่อจับใจความ โดยใช้นักเรียนเกรด 3 จำนวน 23 คน พบว่าการฝึกหาความสัมพันธ์ของคำถามกับคำตอบ โดยใช้กิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จะช่วยฝึกการถามและตอบในห้องเรียนได้ดีขึ้น โดยพบว่านักเรียนรู้จักการสร้างคำถามได้ดียิ่งขึ้น การประเมินทางสังคม กับกลุ่มเพื่อน มีความก้าวหน้าทุกด้าน

นีแกนการ์ด (Negangard. 1992 : 470 - A) ได้วิจัยผลการเรียนรู้แบบกลุ่มกับการเรียนแบบบรรยาย และการอภิปรายที่มีผลต่อทัศนคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีการทางคณิตศาสตร์ สำหรับบุคคลที่จะเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษานักเรียนจำนวน 157 คน ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบกลุ่มและผลสัมฤทธิ์วิธีการทางคณิตศาสตร์สำหรับบุคคลที่จะเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษากับการเรียนแบบบรรยาย และอภิปรายที่มีต่อทัศนคติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ออร์เรนโด (Orlando. 1992 : 2382 - A) ได้วิจัยการเรียนแบบร่วมมือจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติของนิสิตใหม่วิชาเอกภาษาอังกฤษ ในวิทยาลัยชุมชนโดยเลือกศึกษาวิธีการเรียนแบบแบ่งกลุ่มตามการสังเกตสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (STAD) กับนิสิตจำนวน 132 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกเรียนกับผู้สอนจำนวน 4 คน ด้วยวิธีการฝึกการเรียนแบบร่วมมือ กลุ่มที่ 2 เรียนกับครูผู้สอนจำนวน 4 คน ด้วยวิธีปกติผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่เรียนด้วยวิธีแบบเรียนร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีเจตคติแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มีคิน (Meekins. 1987 : 51) ได้วิจัยผลของการใช้เทคนิคการเรียนเป็นทีมแบบ STAD ที่มีต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและการยอมรับทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยศึกษาจากนักเรียนเกรด 5 จำนวน 51 คน ใช้เวลาในการศึกษา 18 วัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD มีความก้าวหน้าทางวิชาการมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

บีजारโน (Bejarono. 1987 : 62 - 77) ได้วิจัยวิธีการเรียนแบบร่วมมือในกลุ่มเด็กในห้องเรียนที่เรียนภาษา ทดลองกับนักเรียนระดับ 7 จำนวน 665 คน โดยใช้วิธีการเรียน 2 แบบ คือ การเรียนแบบร่วมมือกันในกลุ่มเล็ก STAD กับการเรียนทั้งชั้นสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีแบบร่วมมือกันในกลุ่มเล็ก STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบทั้งชั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) กับแบบปกติ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยแบ่งนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม มีการช่วยเหลือและร่วมมือกันภายในกลุ่มทำให้นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดีสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

นักเรียนทุกคนมีความพยายามช่วยเหลือกันและกันเพราะคะแนนของสมาชิกในกลุ่มจะถูกนำไปแปลงเป็นคะแนนของกลุ่มเพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จนักเรียนต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถที่สำคัญนักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่มทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในการใช้แบบฝึกเป็นการช่วยเสริมให้นักเรียนได้ทำงานและแก้ปัญหาได้ดีทำให้ครูได้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียนนักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในขณะที่เรียนและเข้าใจบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้นทั้งยังสามารถนำมาฝึกซ้ำทบทวนด้วยตนเองซึ่งจะทำให้จดจำเนื้อหาได้คงทน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY